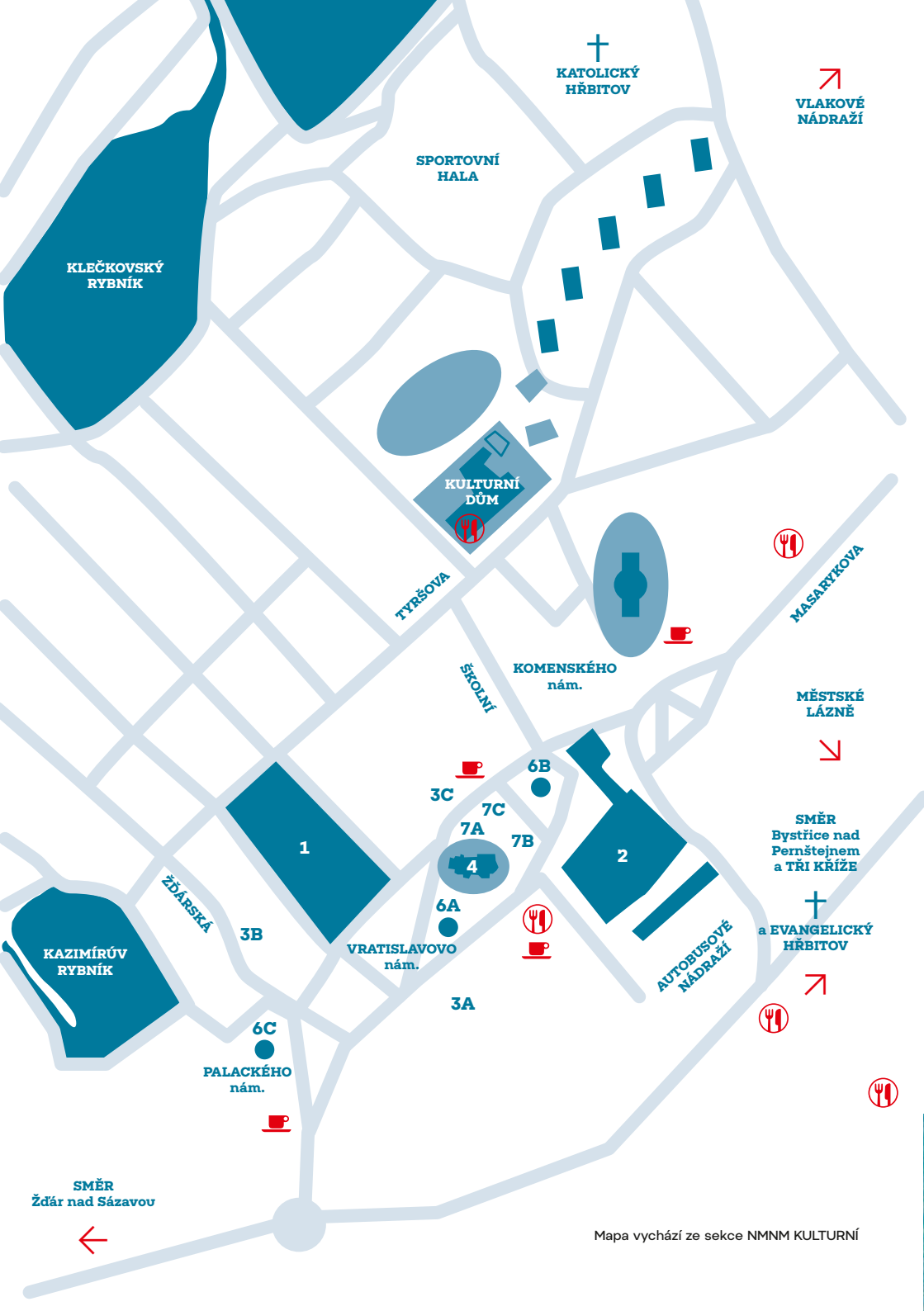

NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ

Vysocina

+

KATOLICKÝ
HŘBITOV

↗

VLAKOVÉ
NÁDRAŽÍ

SPORTOVNÍ
HALA

KLEČKOVSKÝ
RYBNÍK

KULTURNÍ
DŮM

TYRŠOVA

KOMENSKÉHO
nám.

MASARYKOVA

MĚSTSKÉ
LÁZNĚ

SMĚR
Bystřice nad
Pernštejnem
a TŘI KRÍŽE

+

a EVANGELICKÝ
HŘBITOV

AUTOBUSOVÉ
NÁDRAŽÍ

VRATISLAVOVO
nám.

PALACKÉHO
nám.

SMĚR
Žďár nad Sázavou

Mapa vychází ze sekce NMNM KULTURNÍ

Milí návštěvníci,

právě držíte v rukou průvodce naším městem, které je právem nazýváno srdcem Vysočiny. Ve světě je známé především díky sportu. Pravidelně hostí největší sportovní události, jako jsou SP horských kol, či SP a MS v biatlonu. Kromě sportu je toho však mnohem více, co vám město může nabídnout.

Centrum Nového Města představuje jedinečnou symbiózu historie a architektury. Kulturní dědictví je nedílnou součástí místního života. Nesmazatelný odkaz zde zejména zanechali dva novoměstští rodáci – malíř a grafik Karel Němec (1879–1960) se svými sgrafity a akademický sochař Jan Štursa (1880–1925), jehož sochy je možné najít na zdejších náměstích.

Využijte našeho průvodce k tomu, aby vás zavedl na ta nejzajímavější místa ve městě, seznámil vás stručně s jeho historií, představil aktivity, které v něm můžete zažít, a mnoho dalšího. Slibujeme, že návštěva Nového Města na Moravě bude pro vás nezapomenutelným zážitkem.

NMNM HISTORICKÉ

Historie města patrně sahá až do poloviny 13. století. V listině krále Václava II. z roku 1293 se píše o místě označovaném jako Nova Civitas – Nové Město, což je vůbec první doložená písemná zmínka o jeho osídlení. Mimořádného rozkvětu dosáhlo městečko za pánů z Pernštejna. Ti městečku během 16. století vyjednali různá výsadní práva, např. výhradní právo vaření piva.

Na přelomu 16. a 17. století došlo k postupnému zadlužování a úpadku panství, které bylo navíc během třicetileté války zkonfiskováno. Posléze panství připadlo Františku z Ditrichštejna, který mu obnovil a přidělil četná práva, nový znak a v roce 1635 povýšil městečko na město. Tento akt je považován za jeden z nejvýznamnějších předělů v dějinách města.

Během třicetileté války bylo Nové Město zpustošeno. V minulosti jej navíc postihlo i několik katastrofálních požárů. Nejničivější vznikl během velkého sucha v roce 1801 a spálil téměř celé město (208 domů, zámek, kostel, evangelickou modlitebnu a pivovary). Přesto se obyvatelé města vždy vzchopili a navzdory špatným událostem zvládli čelit nepříznivým vlivům.

Po revoluci v letech 1848–1849 byla ve městě zavedena samospráva a Nové Město se stalo sídlem okresního hejtmanství. Ve víru urbanizace, industrializace a formování občanské společnosti se z Nového Města začalo stávat významné správní, kulturní a vzdělanostní centrum. Stalo se tak sídlem obecné a měšťanské školy, gymnázia a byl vystaven i evangelický kostel. V roce 1911 byl oficiální název města upraven na dnešní Nové Město na Moravě, aby se odlišil od ostatních Nových Měst. Dějiny města pak také významně ovlivnil rozvoj lyžování, které je s Novoměstskem pevně spjato. Ve 30. letech se zde také uskutečnil první ročník Zlaté lyže Českomoravské vysočiny.

Období druhé světové války znamenalo pro obyvatelstvo města, především židovskou komunitu, tragické období. Příběh novoměstské židovské dívky Hany Brady, jejíž život tragicky skončil v koncentračním táboře, zná celý svět díky poutavé knize Hanin kufřík. Současnou podobu centra města, jak jej známe dnes, dotvořili významní novoměstští umělci, kteří svými díly přispěli k jedinečnému „geniu loci“ města.

NMNM KULTURNÍ

1. Horácké muzeum

Muzeum sídlí v budově bývalé renesanční radnice. Původní objekt připomíná kámen s emblémem zubří hlavy (znak Pernštejnů), který se nachází nad vchodem do muzea, a klenba ve vestibulu. Současný vzhled získala budova po rozsáhlé přestavbě v 18. století. V Horáckém muzeu nyní sídlí informační centrum. V prostorách muzea najdete pět stálých expozic. Od května do září je na dvorku muzea zpřístupněn prohlídkový okruh Mlejnek z Víru a Strašidelné podzemí.

Vratislavovo náměstí čp. 114, + 420 566 598 762, hm.nmnm.cz

2. Novoměstský zámek

Novoměstský zámek čp. 1 najdete v parku na Vratislavově náměstí. Ve zdejších prostorách se nachází Horácká galerie. V jejích sbírkách najdeme rozsáhlé pozůstatosti nejvýznamnějších osobností regionálního umění. Součástí sbírek je i významná kolekce hutního skla ze 60. a 70. let minulého století.

Vratislavovo náměstí čp. 1, + 420 566 654 211, www.horackagalerie.cz

3. Rodné domy tří významných umělců

3A - Rodný dům Vincence Makovského (1900–1966)

Vincenc Makovský se narodil v roce 1900 v domě čp. 11 na Vratislavově náměstí. Sochař je řazen mezi čelní představitele meziválečné avantgardy. Pamětní deska s bustou Makovského byla na rodném domě slavnostně odhalena v roce 1985. Jejím autorem je Miloš Axman, umělcův žák a asistent.

3B - Rodný dům Karla Němce (1879–1960)

Svůj rodný dům čp. 40 na Žďárské ulici Karel Němec, autor řady sgrafit na novoměstských domech, sám doplnil o výzdobu dveří v podobě vyřezávaného dřevěného medailonu se sv. Lukášem – patronem malířů. Autorem pamětní desky je akademický sochař Jiří Pliešтик.

3C - Rodný dům Jana Štursy (1880–1925)

V domě čp. 122 na Vratislavově náměstí se v květnu 1880 narodil Jan Štursa. Ten je považován za jednoho ze zakladatelů moderního českého sochařství. Pamětní deska s portrétem Jana Štursy byla slavnostně odhalena již v roce 1927. Autorem návrhu je Štursův žák Václav Žalud.

4. Katolický kostel sv. Kunhuty

Katolický kostel zasvěcený sv. Kunhutě se nachází na Vratislavově náměstí. Exteriér kostela svými sgrafity vyzdobil v průběhu let 1928–1929 Karel Němec.

5. Evangelický kostel a busta Jana Amose Komenského

Za bustou Jana Amose Komenského, kterou v roce 1920 vytvořil Julius Pelikán, se na Komenského náměstí tyčí novorenesanční stavba evangelického kostela. Stavbu, která byla vysvěcena v roce 1898, vedl místní stavitel Josef Sadílek dle návrhu vídeňského architekta Hanse Glasera. V parku u kostela je možné využít dětské hřiště. Interiér kostela je veřejnosti přístupný pouze při bohoslužbách.

6. Novoměstské kašny

6A - Kašna se sochou Vratislava z Pernštejna

Kašnu zdobí socha Vratislava z Pernštejna, držícího ve své ruce svitek významných výsad, kterou vytvořil pražský sochař Karel Dvořák, žák Jana Štursy.

6B - Kašna se sochou sv. Anny na sloupu

V parku na Vratislavově náměstí se nachází kamenná kašna z roku 1727. Původní barokní sloup je zakončen sochou sv. Anny s postavičkou Panny Marie. Originál sochy byl vlivem velkého poškození umístěn v roce 1992 do Horácké galerie a na kašně nahrazen kopií.

6C - Kašna Píseň hor

Poslední novoměstskou kašnu najdete na Palackého náměstí. Jan Štursa na ní vyhotovil alegorii rodného kraje v podobě plastiky s názvem Píseň hor, zobrazující pasáčka s ovečkou. Originál sochy je rovněž umístěn v Horácké galerii.

7. Sochy Jana Štursy

7A - Raněný

Před Šturovým rodným domem najdeme jeho vrcholné protiválečné dílo. Inspirací mu byly vlastní zážitky z fronty. Socha se stala obecným symbolem tragiky a nesmyslnosti války. Bronzová plastika byla odhalena v roce 1965.

7B - Pomník padlým vojínům

Pomník byl inspirován autentickou fotografií z karpatského bojiště.

7C - Busta T. G. Masaryka

Busta Tomáše Garrigue Masaryka se nachází před budovou I. základní školy. Vznikla na podnět vedení obce k 10. výročí vzniku Československa.

8. Sgrafita Karla Němce

Novoměstský rodák, malíř a grafik Karel Němec studoval v Praze na soukromé malířské škole prof. Aloise Kalvody. Vytvářel perokresby, linoryty, exlibris, knižní ilustrace a zejména sgrafita. Svými sgrafity vyzdobil na Vratislavově náměstí kostel sv. Kunhuty, Horácké muzeum, hotel Panský dům a mnoho dalších domů ve městě.

Tip! V kanceláři informačního centra je k dispozici zábavná venkovní hledačka po sgrafitech Karla Němce. Do svého smartphonu si můžete zdarma stáhnout hravou Němcovu šifru ze série Skrytých příběhů. Obě venkovní hry nadchnou malé i velké luštitelé. Příjemnou zábavu.

9. Evangelický hřbitov a katolický hřbitov

Na evangelickém hřbitově odpočívají významné osobnosti z řad výtvarníků, básníků či spisovatelů. Za zmínku jistě stojí náhrobek Vincence Makovského, ale také hrobka rodiny Brady či hrob nadané básničky Elvíry Stárové. Na katolickém hřbitově pak odpočívá umělec Karel Němec, sourozenci Křičkovi, Rudolf Gabessam, první lyžař na Vysočině, a další.

Co dalšího nesmíte minout?

Novoměstské hasičské muzeum, Školní ulice čp. 448

Otevřeno vždy první sobotu v měsíci od 9 do 16 hod.

Muzeum Zapomenuté věci z půdy, Vratislavovo náměstí čp. 126

Pracovní dny od 10 do 12 hod. a následně od 13 do 16 hod.

Poeziomat, Komenského náměstí

Novoměstský poeziomat oživuje okolní prostředí humornou poezií.

Arboretum, Vratislavovo náměstí čp. 12

V létě je otevřeno od 7 do 21 hod., na jaře a na podzim od 7 do 19 hod.

Od listopadu do března je arboretum uzavřeno.

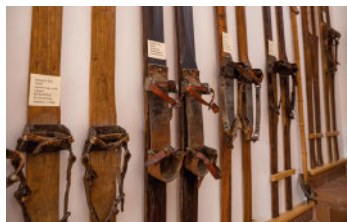
Muzeum lyží a lyžařského vázání Slonek, Soškova ulice čp. 231

Po předchozí domluvě na tel. +420 566 618 140 Vás pan Milan Slonek seznámí s historií a výrobou lyží na Novoměstsku. Rodina Slonkova byla prvním výrobcem lyží v našem regionu.

Po stopách židovského obyvatelstva města

Na ulici Bradyových si nezapomeňte všimnout rodného domu rodiny Brady čp. 13 se žlutou fasádou. Pamětní deska na něm připomíná smutný osud třináctileté Hany Brady v době nacistické okupace a holokaustu. Její životní příběh byl zpracován ve světoznámé knize Hanin kufík. Historické rodinné fotografie si můžete prohlédnout v prvním patře domu. Osud rodiny Brady a další novoměstské židovské rodiny Skuteckých připomínají Stolpersteine, tedy v překladu „kameny, o které je třeba klopytnout“. Tyto kameny zmizelých byly na ulici Bradyových a na Vratislavovo náměstí položeny v roce 2020.

Zahrajte si venkovní šachy! Na Vratislavově náměstí, ale i u kulturního domu si v letních měsících můžete zahrát venkovní partii šachů.

NMNM PĚŠÍ

Říká se, že pokud chcete krajinu poznat do těch nejmenších detailů, musíte jí projít pěšky. A to platí i pro naše město. Na níže uvedených pěších výletech získáte nové poznatky o lokalitě a historii města, navštívíte flóru a faunu chráněného krajinného území, poznáte pověstmi opředený les Ochoza a seznámíte se s historií lyžování na Novoměstsku. Propagační materiály k trasám najdete v kanceláři informačního centra, můžete si je však pohodlně stáhnout do svých mobilních zařízení pomocí uvedených QR kódů.

1. Naučná stezka Tři kříže (2,5 km)

Počátek stezky je na Jánské ulici u Hostince Za Vodou.

2. Obrázková cesta lesem Ochoza (9,5 km)

Cesta za obrázky je v terénu značena žluto-červenou turistickou značkou a začíná v parku na Vratislavově náměstí. Vstupní bránu obrázkové cesty pak najdete za rybníkem Zichovcem před železničním viaduktem. Zavede Vás do lesa Ochoza a seznámí s místními pověstmi a legendami nejen o hejkalovi. Na stromech visí osm obrázků, jejichž originály najdete na dvorku Horáckého muzea.

Stezky pro pěší: Okolo Černé skály (0,7 km), K Hubertovi (0,3 km) a U Koupaliště (0,5 km)

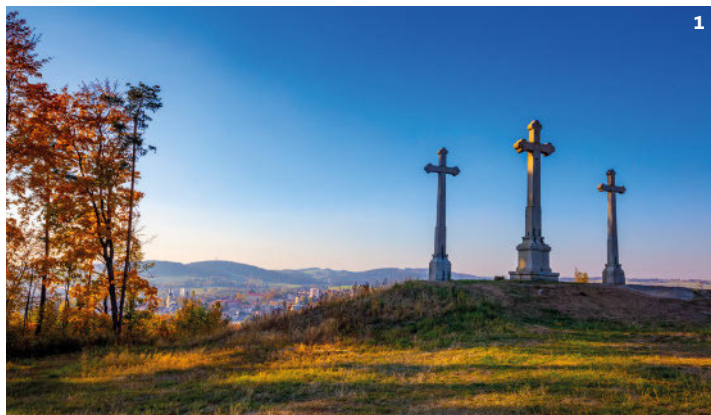
3. Naučná stezka Lyžování na Novoměstsku (7,8 km)

Naučná stezka má celkem deset zastavení a provede Vás bohatou historií běžeckého lyžování.

4. Stezky pro pěší v lese Ochoza

V lese Ochoza najdete mimo Obrázkové cesty i tři značené stezky pro pěší, které jsou vhodné i pro seniory a maminky s kočárky. Stezky jsou dostatečně široké a jejich povrch je zpevněn přírodním kamenivem. Od jara do podzimu můžete rovněž využít zpevněné cesty ve Vysočina Areně a v okolí Hotelu Ski. Stezky pro pěší: Okolo Černé skály (0,7 km), K Hubertovi (0,3 km) a U Koupaliště (0,5 km).

NMNM SPORTOVNÍ

Když přijedete v zimních měsících

1. Běžkařské tratě

V zimě se kopce v okolí Nového Města na Moravě stávají doslova baštou pro všechny příznivce běžeckého lyžování. Novoměstsko nabízí největší množství upravovaných stop z celé Vysočiny. Tratě se v návaznosti na výšku sněhu upravují na klasiku i bruslení. Při vhodných sněhových podmínkách nabízí okolí Nového Města více než 80 kilometrů běžkařských tratí. Informační centrum Nové Město na Moravě na stránkách Lyžařské Novoměstsko pravidelně zveřejňuje informace o stavu tratí a informuje o všech plánovaných údržbách.

Tip! Jedním z nejoblíbenějších běžkařských okruhů je trasa *Okolo lesa Ochoza* či *Příměstský okruh* přímo pod silnicí u sjezdovky Ski Harusák. Raritou Novoměstska je pak oblast známá jako Fryšavský ledovec. Je to místo, kde se díky specifickým podmínkám drží sněh delší dobu než v okolí.

Více informací: lyzovani.nmnm.cz

2. Vysočina Arena

Centrem největších lyžařských událostí se v zimě stává stadion Vysočina Areny. Občerstvit se můžete v kavárně Sun's Caffé, která se nachází přímo v areálu.

Tip! Vysočina Arena nabízí veřejnosti možnost využít závodní tratě. Velmi oblíbené je večerní lyžování za umělého osvětlení. Sledujte web s aktuálním rozpisem hodin pro veřejnost.

Více informací: vysocina-arena.cz

3. Sjezdovka Ski Harusák

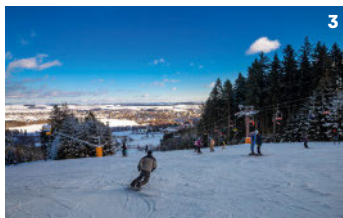
Perfektně upravený svah a nádherné výhledy na panorama zasněženého města. To nabízí sjezdovka Ski Harusák nacházející se nedaleko Vysočina Areny, směrem k obci Vlachovice. Sjezdovka je dlouhá 550 m a její převýšení dosahuje téměř 110 m.

Více informací: skiharusak.cz

Tip! Ze sjezdovky na relax do lázní! Městské lázně mají otevřeno každý den. Na své si zde přijde opravdu každý.

Více informací: lazne.nmnm.cz

Sáňky a boby: Parádní svezení na sáňkách a bobech zažijete u Městských lázní v lesoparku Obora.

Když přijedete v letních měsících

Okolí Nového Města na Moravě je proslulé svou krásnou přírodou a nezapomenutelnými pohledy na panorama Českomoravské vrchoviny. S příchodem léta se navíc celá oblast mění na ráj pro cyklisty se stovkami kilometrů značených tras.

1. Cyklo aréna Vysočina

Cyklo aréna Vysočina navazuje na zimní Vysočina Arenu a je začátkem pěti silničních okruhů, které vás zavedou na ta nejhezčí místa Žďárských vrchů. Pokud zůstanete v okolí areálu, využijte úzké jednostopé trasy pro horská kola, tzv. singletracky. Trasy nabízejí pět úrovní obtížnosti. V Testcentru si můžete zapůjčit sportovní vybavení.

V kavárně Sun's Caffé se po celém dni sportovních aktivit můžete občerstvit.

Tip! Nejmenší jezdcí se vyřadí na dětském trailu přímo u Hotelu Ski. Ale pozor!

Cyklo aréna nabízí svezení i na jednom z největších pumptracků v České republice.

Více informací: vysocina.bike

2. Městské lázně

Městské lázně nabízejí rozmanité sportovní i relaxační vyžití. První návštěvník překročil jejich práh v roce 2015 a od té doby se těší vysoké oblibě u turistů i místních. Znavený výletník najde v Městských lázních bohatou nabídku odpočinkových aktivit. Lázně se dělí na část bazénovou, wellness a fitness. Dámy pak jistě potěší kvalitní solárium.

Více informací: lazne.nmmn.cz

3. Sportovní hala

Sportovní hala v Novém Městě na Moravě disponuje třemi oddělenými hřišti. Najdete v ní i lezeckou stěnu. Součástí haly je také bistro spojené s kavárnou, kde se po celém dni sportovních aktivit můžete občerstvit. Vstup do haly je umožněn po předchozí rezervaci, kterou je třeba učinit na recepci Městských lázní.

Více informací: hala.nmmn.cz

Okruhy pro běh a nordic walking

Okruhy lesem Ochoza tvoří systém značených tras pro běh a nordic walking.

Jsou určeny všem, kdo se rád pohybuje v přírodě. Materiály k okruhům si můžete vyzvednout v informačním centru.

Workout hřiště v Vysočina Areny

Příznivci venkovního posilování si mohou zacvičit na workoutovém hřišti, které najdete v lesním porostu za tribunami ve Vysočina Areně.

Přírodní rybník Koupaliště

Rybník Koupaliště se nachází severně od Nového Města na Moravě u lesa Ochoza.

Koupaliště má velkou travnatou plochu, která je využívána ke slunění.

Najdete zde dětské brouzdaliště, hřiště, ale i občerstvení.

VISIT

Nové Město na Moravě

Turistické informační centrum je prvním krokem na vaší cestě Novým Městem na Moravě.

Poradíme vám

Poskytneme vám informace o tom, co se v regionu právě děje a jaká akce by neměla uniknout vaší pozornosti. Poradíme, co v našem městě dělat s dětmi, kde se dobře najíst nebo posilnit dobrou kávou. Aktivitu každému naplánujeme na míru.

Vybavíme vás

Přijďte si k nám vybrat některý ze suvenýrů! V kanceláři informačního centra zakoupíte drobné dárkové předměty s motivem Nového Města na Moravě, které vám budou výlet k nám připomínat i po návratu domů.

Info o parkování a MHD

Abyste naše krásné město poznali do jeho posledních zákoutí, doporučujeme se po něm pohybovat pěšky. Nejenže město lépe poznáte, ale hlavně si ho více užijete. Vše je téměř na dosah. Pokud cestujete autem, své vozidlo můžete zdarma zaparkovat i na některých vyhrazených plochách. Na náměstí platíte parkovací poplatek ve všední dny vždy v čase od 8 do 15 hod. O víkendu je parkování zdarma.

Jízdní řády jednotlivých linek MHD najdete na webu doprava.nmnm.cz nebo si je můžete zakoupit v kanceláři TIC. Je nutné však počítat s tím, že o víkendu doprava nejedí.

Kontakty, které přijdou vhod:

TIC Nové Město na Moravě: +420 566 598 750

Kulturní dům: +420 566 598 700

Testcentrum v Cyklo aréně: +420 605 111 681

TAXI NMNM (p. Citnar): +420 723 088 915

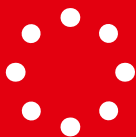
Vlakové nádraží ČD: +420 607 709 683

Tipy na výlety: www.korunavysociny.cz

Web města: www.nmnm.cz

**Na vaši návštěvu se těší a příjemné zážitky
ve sportovním srdci Vysočiny přeje kolektiv
Horáckého muzea a Informačního centra Nové Město na Moravě.**

Připravilo: Horácké muzeum a Informační centrum Nové Město na Moravě

Vydala: Novoměstská kulturní zařízení, Tyršova čp. 1001, 592 31 Nové Město na Moravě

Fotografie: Miloš Neuman, Archiv IC a HM

Tisk: Tiskárna Unipress s. r. o., Žďár nad Sázavou

Rok vydání: 2023

Neprodejně

